Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 594

Wilno,. dnia 20 stycznia 1932 r.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

"M u s ų V i l n i u s" a k o r p o r a c j a "S a m o g i t i a". "Musų Vilnius" /Nr.1/ poświęca artykuł korporacji "Samogitia". Nazwę tę nosi zarówno korporacja Polaków-studentów z Litwy, studjujących w Wiedniu, Pradze i Brnie, jak również korporacja litewska w Kownie. "Musų Vilnius" dowodzi, że "Samogitia" polska jest właściwie litewską, gdyż liczy w swem gronie "Litwinów".

D z i a ł a l n o ś ć t o w a r z y s t w a l i t e w s k o - s z w e d z k i e g o . Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.12/,10 b.m. odbyło się walne zebranie litewsko-szwedzkiego towarzystwa. Na zebdraniu przyjęto kilku nowych członków oraz dokonano wyborów zarządu. Towarzystwo ma na celu zbliżenie litewsko-szwedzkie.

R a d j o k o w i e ń s k i e o W i l n i e .W radjo kowieńskiem wprowadzona została stała chwilka p.t.Pawergtas Vilnius"/Uciemiężone Wilno/, poświęcona sprawie wileńskiej. Dn.16 b.m.redaktor organu Związku Wyzw.Wilna p.Uždawinys wygłosił odczyt na ten temat. Na wstępie p.Uždawinys odczytał nadesłany do radjo-chwilki "Pavergtas Vilnius" artykuł p.Gajgalisa p.t."Co mówi serce wieśniaka litewskiego o kwestji wileńskiej".

P.Gajgalis w artykule swym oświadcza, iż dotąd w sprawie wileńskiej wypowiadali się wyłącznie dyplomaci i dziennikarze.Koniecznem jest jednak, by szerokie warstwy lit.wieśniaków w siermięgach zabrały głos w tej sprawie. Wieśniacy litewscy interesują się kwestją wileńską.

W długie wieczory zimowe wieśniacy debatują, radzą i prowadzą spory na temat Wilna. Wśród większości wieśniaków panuje przekonanie, iż walka o Wilno winna toczyć się nietylko na terenie międzynarodowym, lecz i także na terenie samego Wilna.

Goracymi zwolennikami wyzwolenia Wilna są "szaulisi" i wogóle cała młodzież litewska, która nawet w swych śpiewach i zabawach nie zapomina o uciemiężonem Wilnie.

Po odczytaniu artykułu p.Uždawinys zwrócił się do wieśniaków z prośbą o nadsyłanie wiadomości i artykułów do radjo-chwilki "Pavergtas Vilnius".

Następnie, po odczytaniu szeregu protestów przeciwko zamknięciu 10-ciu szkół litewskich w Wileńszczyźnie p.Uždawinys odczytał nadesłany wiersz o niedoli Litwinów wileńskich, którym skrzydła Orła Białego przysłoniły słońce...,oraz zapowiedział, iż wkrótce zostanie udzielona należyta odpowiedź "Dziennikowi Wileńskiemu", który ostatniemi czasy tak wiele pisze o Zw.Wyzwolenia Wilna.

Na zakończenie p.Uždawinys zwrócił się do wszystkich słuchaczy z prośbą o słuchanie i nadsyłanie do radjo-chwilki "Pavergtas Vilnius" sprawozdań z audycyj litewskich organizowanych w Wilnie przez"agentów warszawskich".

Sprawozdania te winny jednak być ścisłe, gdyż dotąd sprawozdawcy często nadsyłali fałszywe informacje.

Każdy uświadomiony Litwin winien współpracować z radjo-chwilką "Pavergtas Vilnius", która posiadając więcej wiadomości, będzię mogła mieć miejsce zamiast dwóch razy - trzy razy tygodniowo.

Wystąpienie swe p.Uždawinys zakończył hasłem:"Przez wieki będziemy walczyli, lecz Wilno odzyskamy".

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

W y b o r y b u r m i s t r z a k o w i e ń s k i e g o .Jak podaje "Siegodnia" /Nr.20/,na zebraniu kowieńskiej Rady Miejskiej odbytem w dn.18 b.m.odbyły się wybory burmistrza. Burmistrzem został inż.Graurokas. Uzyskał on 19 głosów, podczas gdy na Wilejszysa padło 16 głosów. Trzeci kandydat Digrys kandydaturę swą przedtem już wycofał.

Nowy burmistrz inż.Antoni Graurokas urodził się w pow.

szawelskim w 1880 r.Skończył on w Petersburgu w 1910 r. Instytut Technologiczny i pracował w gazowni. w 1920 r.inż.Graurokas powrócił na Litwę, gdzie zajął posadę w Ministerstwie Komunikacji.Ostatnio inż.Graurokas zajmował stanowisko dyrektora kolei wąskotorowych.

V o l d e m a r a s o s w y c h p l a n a c h n a p r z y s z ł o ś ć . Jak podaje "Memeler Dampfboot" prof.Voldemaras, któremu zezwolono obecnie na pobyt w Kownie bez zastrzeżeń udał się na dłuższy pobyt do swego krewnego dyr.oddziału Banku Litewskiego w Jeziorosach. Voldemaras spędzi tam przypuszczalnie 3,4 tygodnie. Przed wyjazdem Voldemaras oświadczył, że nie chce się wyrażać o swych przyszłych planach i wogóle o jakichkolwiek kwestjach politycznych. Zajmuje się on wciąż swemi dziełami na temat sprawy wileńskiej i obszaru Kłajpedy, które go teraz zupełnie pochłaniają. O książkach tych wyraził się Voldemaras, że zawierają one wnikliwą analizę opracowywanych tematów, opartą zarówno na podstawie czysto naukowej, jak też czysto politycznej i gospodarczej. Praca ta obejmie 4-6 tomów. Książki pisane są w jęz.francuskim i prawdopodobnie w tym też języku się ukażą, poczem dokonany zostanie przekład litewski i niemiecki. 2 tomy w jęz.francuskim zawierają jakieś 600 stron i będą mogły być oddane do druku już w najbliższej przyszłości. Kilku wydawców zabiega o ich wydanie.

Zapytany o pogłoski co do powołania jego na uniwersytet oświadczył Voldemaras, że nie składał w tej sprawie prośby, ani też nie podejmował układów. Voldemaras nie wierzy, żeby w obecnych warunkach jakiekolwiek starania o zajęcie katedry w uniwersytecie mogły mieć skutek. Voldemaras jest gotów pracować w miarę sił dla dobra kulturalnego Litwy. Nie skompromitowałoby go w żadnym wypadku nawet zajęcie nauczyciela szkoły powszechnej na wsi. Zresztą Voldemaras nastrojony jest bardzo optymistycznie. Z mającego się odbyć procesu o korony duńskie robi sobie Voldemaras równie mało, co z innych wysuniętych przeciwko niemu dochodzeń. Przeciwnie nawet: Voldemaras się spodziewa, że z procesu tego odniesie korzyść i że otrzyma należne mu pieniądze.

L i c z b a s z k ó ł n i ż s z y c h i ś r e d n i c h n a L i t w i e .Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.12/, w bieżącym roku szkolnym istnieją na Litwie 74 szkoły niższe, z czego 46 ogólnokształcących i 28 specjalnych. Ze szkół ogólnokształcących 30 szkół utrzymuje rząd, zaś 16 organizacje prywatne, w tem 3 szkoły litewskie, 1 łotewska, 2 niemieckie i 10 żydowskich. Specjalnych szkół niższych jest 7, utrzymywanych przez rząd /szkoły rzemieślnicze/ i 13 prywatnych: 12 litewskich i 1 żydowska. Pozatem obok specjalnych szkół niższych nalicza się jeszcze 8 różnych kursów. We wszystkich szkołach niższych uczy się 5.861 uczniów, przyczem w szkołach i na kursach specjalnych pobiera naukę 1401 uczniów /849 chłopców i 552 dziewcząt/.

Szkół średnich jest 54, w tem 22 rządowe i 32 prywatne. Z prywatnych jest 11 szkół litewskich, 16 żydowskich, 3 polskie, 1 rosyjska i 1 niemiecka. Ogółem w szkołach średnich uczy się 15.464 uczniów /8.164 chłopców i 7.300 dziewcząt/. W ósmej klasie uczy się 1.636 uczniów. Seminarjów nauczycielskich jest 9, w tem 5 rządowych i 4 prywatne oraz 1 kursy. Uczy się w nich 1041 uczniów /705 dziewcząt i 336 chłopców/. Na IV-tym kursie jest 279 uczniów.

We wszystkich wzmiankowanych szkołach pobiera naukę 22.366 uczniów, w tem 11.696 chłopców i 10.670 dziewczynek. Według narodowości w szkołach tych uczy się 15.886 Litwinów /71%/, 4.771 Żydów /21,3%/, 693 Polaków /3%/, 452 Niemców /2%/, 390 Rosjan/1,25%/ i 93 innej narodowości.

W s p ó ł p r a c a p o e t y K i r s z y w "L i e t u v o s A i d a s".Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.12/, znany poeta litewski Faust Kirsza zaproszony został przez redakcję "Lietuvos Aidasa" na współpracownika w tem piśmie. Będzie on prowadził dział literatury, sztuki, teatru i krytyki.

D o k o ł a s p r a w y V o ł d e m a r as a .Jak podaje "Rytas" /Nr.1/, rozpoczęcia sprawy Voldemarasa o korony duńskie można oczekiwać dopiero w końcu marca.

W y k ł a d y M a i r o n i s a - M a c z i u l i s a .Jak podaje "Rytas" /Nr.1/, zaproszony został na wykłady w uniwersytecie kowieńskim znawca historji literatury lit ewskiej prałat Maironis-Macziulis.

K p i n y "L i e t u v o s Ż i n i o s" z "d z i e s i ę c i o r g a p r z y k a z a ń w i l e ń s k i c h". "Lietuvos Żinios" /Nr.12/ we wzmiance p.t."Arcydzieło" piszą w sprawie umieszczonych przez "Musų Vilnius" X-ga przykazań wileńskich" co następuje: Tym razem dziesięcioro przykazań głosi nie Pan Bóg a jakiś Mataczius. Najciekawsze jest przykazanie IX-te z komentarzami.Głosi ono, by nie pożądać i nie żenić się z kobietami polskiemi, gdyż są one źródłem wszelkich pokus i doprowadzić mogą do nieprzestrzegania przykazań wileńskich. "Strzeżcie się więc czarów Polek, szanowni obywatele"- ironizują "Lietuvos Zinios".

K o m i s j a u s t a l e n i a g o d ł a p a ń s t w o w e g o. Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.9/,rozpoczęła swą działalność komisja ustalenia godła państwowego. Ma ona opracować projekt Pogoni, zgodnie z wymaganiami historji i heraldyki. Zebrano już cały szereg odnośnych materjałów.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"A u s z r a" o w y g ó r o w a n e m u p o s a ż e n i u ~~xxxxxx~~ u r z ę d n i k ó w k ł a j p e d z k i c h.

"Auszra" Nr.33 z dn.18.XII.31 r.Streszczenie:

Kłajpedzki "Lietuvis Keleiwis" zamieszcza nast.wykaz pensyj urzędników Kr.Kłajpedzkiego.

Dyrektor kłajpedzkich zakładów miejskich /Staedt.Betriebswerke/ wraz z tantjemami pobiera rocznie 75.000 lt., gdy prezydent Litwy wraz z sumami reprezentacyjnemi otrzymuje 60 tys.lt.

Dyr.Kłajpedzkiego Banku Miejskiego wraz ze wszystkiemi dodatkami pobiera rocznie 55 tys.lt., czyli więcej niż lit.prezes ministrów.

Naczelny burmistrz miasta Kłajpedy pobiera rocznie 39 tys.600 lt.

Prezes Dyrektorjatu kłajpedzkiego rocznie pobiera 38 tys.640 lt.

Drugi burmistrz m.Kłajpedy pobiera rocznie wraz z dodatkiem mieszkaniowym 36.480 lt., a więc 3.040 lt.miesięcznie, gdy burmistrz m.Kowna otrzymuje miesięcznie 2.500 lt.

Roczna pensja radcy m.Kłajpedy wynosi 28.800 lt.,radcy budowlanego - 27.600 lt.,nacz.powiatu kłajpedzkiego - 27.600. lt.

Pensja roczna nacz.powiatu w Wielkiej Litwie wynosi zaledwie 9.300 lt.

Nacz.prokurator Ks.Kłajpedzkiego pobiera rocznie - 25 tys.638 lt., gdy nacz.prokurator Wielkiej Litwy otrzymuje rocznie 18 tys.lt.

Roczna pensja prezesa kłajpedzkiego urzędu obrony krajowej wynosi 25.200 lt., zaś radcy prawnego Dyrektorjatu - 24 tys. 564 lt., gdy w Litwie dyr.Departamentu otrzymuje rocznie 10.000 lt.

Roczna pensja dyrektora kłajpedzkiego Sądu Administracyjnego wynosi 24.447 lt., zaś prezesa Sądu Okręgowego 23.364 lt.

W Litwie prezes Sądu Okręgowego rocznie pobiera 16 tys. lt.

Gdy się do tych pensyj doda różne wypłacane przez rząd Rzeszy "Zinslose Dalrlehn", otrzyma się istotny stan finansowy panów urzędników kłajpedzkich, którzy pomimo wszystko narzekają na trudne warunki bytowania.

